

<http://physicsweb.org/article/news/9/10/18>

2005/10/31

ریچرد سُمالی: 1943 تا 2005

نانوفناور - برجسته (ریچرد سُمالی [1]) در 62 ساله‌گی در هیوستین در ایالات - متحد مرد. سُمالی در 1996، هم‌راه با راپرت کیرل [2] و هرلند کُرْت [3] جایزه ی نُپل [4] - شیمی را به خاطر - کشف - ملکول‌ها ی باک‌مینستر فولرن (با باکی‌بال) برد. او در 28 - اکتبر به دنبال - جدال ی طولانی با سرطان مرد.

سُمالی باکی‌بال‌ها را در 1985 کشف کرد که در دانش‌گاه - رایس [5] در ایالات - متحد بود. نیل لین [6] از دانش‌گاه - رایس گفت: "به نظر - من این یک روی‌داد - بی‌هم‌تا در تاریخ - نانوفناوری است. این روی‌داد نه تنها زمینه ی کامل - شیمی ی فولرن را درست کرد، بل که بلافاصله مفهوم - ساختن - از پایین به بالا را عملی کرد، همان چیزی که فیزیک‌پیشه ریچرد فاین‌من [7] 50 سال پیش از آن پیش‌بینی کرده بود."

سُمالی ابتدا در کالج - هُپ در میشیگان [8] و بعد در دانش‌گاه - میشیگان [9] شیمی خواند. چهار سال برا ی شرکت - شیمیایی ی شیل [10] کار کرد و بعد از دانش‌گاه - پُرنستین [11] دکتری گرفت. به دنبال - آن در دانش‌گاه - شیکاگُ [12] پژوهش‌گر - پسادکتری شد و در 1976 به دانش‌گاه - رایس رفت.

در رایس، جز کاربر فولرن‌ها در تئیس - مؤسسه ی کوانتمی ی رایس [13] و مرکز - علم و فناوری ی نانومقیاس [14] هم شرکت داشت. ضمناً مدیر - آزمایش‌گاه - نانوفناوری ی کربن [15] بود و در 2002 هم شرکت - نانوفناوری‌ها ی کربن [16] را تئیس کرد.

راپرت کیرل از دانش‌گاه - رایس می‌گوید: "ریک [17] نقش - مهم ی در علم داشت. در اواخر - زنده‌گی ی کاری ییش فولرن‌ها و نانولوله‌ها غالب بودند، اما پیش از آن هم کارها ی مهم - زیاد ی کرده بود."

به گفته ی لین، سُمالی در این که کنگره پیش‌نهاد - نانوفناوری ی ملی ی ایالات -

متحد [18] را تصویب کند نقش ی کلیدی داشت. او از 2002 تا 2004 برای استفاده از نانوفناوری در تولید انرژی پاک و ارزان مبارزه کرد.

مالکلم جیلیس [19] از دانش‌گاه رایس می‌گوید: ”ریک چندان در بند افتخارات نبود و بیش‌تر به این فکر می‌کرد که با علم نانو چه‌طور می‌شود با مشکلات بشر در زمینه ی دست‌رس‌پذیری انرژی، منابع غذایی، و تشخیص و درمان پزشکی روبه‌رو شد. طی دیدارهایی که پارسال با ریک داشتم برایم روشن شد که انگیزه‌های عمده ی او مبارزه ی قاطع اش با بیماری یش اول به خانواده اش مربوط بود و بعد از این تمایل اش می‌آمد که دست‌کم بعضی از کاربردهای اجتماعی یی را ببیند که انتظار داشت باکی‌بال‌ها، باکی‌لوله‌ها، و نانوذرات دیگر داشته باشند.“

- [1] Richard Smalley
- [2] Robert Curl
- [3] Harold Kroto
- [4] Nobel
- [5] Rice University
- [6] Neal Lane
- [7] Richard Feynman
- [8] Hope College, Michigan
- [9] University of Michigan
- [10] Princeton University
- [11] Shell Chemical Co
- [12] University of Chicago
- [13] Rice Quantum Institute
- [14] Center for Nanoscale Science and Technology
- [15] Carbon Nanotechnology Laboratory
- [16] Carbon Nanotechnologies
- [17] Rick
- [18] US National Nanotechnology Initiative
- [19] Malcolm Gillis